

ЛІМФОМА ДРІБНИХ ТВАРИН: ПОШИРЕННЯ, ЕТІОЛОГІЯ, ПАТОМОРФОЛОГІЯ

Абдул М. В., Коренєва Ж. Б., Телятніков А.В.
Одеський державний аграрний університет, Одеса, Україна

Актуальність. Лімфома чи злоякісна лімфома, лімфосаркома – це група новоутворень, які походять з лімфоретикулярної тканини. Лімфоми можуть розвиватися в будь-яких органах де є лімфоїдна тканина, а в першу чергу в лімфатичних вузлах, селезінці та кістковому мозку.

Фахівці вважають, що лімфоми складають більше половини всіх новоутворень у дрібних тварин, які мають зв'язок з системою кровотворення. У дрібних тварин лімфоми діагностуються у вигляді загальної лімфаденопатія. Лімфатичні вузли збільшуються, але залишаються безболісними. У тяжких випадках лімфом, виявляються клінічні ознаки такі як млявість, втрата ваги та зниження резистентності організму. Ветеринарні онкологи вважають, що у дрібних тварин є породна схильність і визначають, що найчастіше хворіють на лімфому чистопородні тварини. Почастішали випадки розвитку аліментарної форми лімфоми, яка виникає при зміні годування тварин; виявлено ймовірний зв'язок між запальними захворюваннями кишечника і аліментарною формою лімфоми. Розвитку лімфом сприяють і патології що мають зв'язок з нирками, а саме імуносупресія при трансплантації нирок супроводжується розвитком неоплазії, переважно у вигляді лімфом. Крім того, ветеринарні онкологи виявили можливий зв'язок між хронічним запаленням і лімфою. Фахівці для діагностики лімфом використовують методи цитології або біопсії лімфатичних вузлів з гістопатологічною оцінкою. Ефективним методом лікування лімфом у дрібних тварин залишається метод системної хіміотерапії, причому більшість тварин, які отримують системні цитотоксичні стратегії, досягають об'єктивних реакцій з корелятивним покращенням якості життя та продовженням часу виживання.[1-4]

Мета роботи вивчити основні етіологічні фактори, патогенез, клініко-морфологічні ознаки лімфоми у дрібних тварин в умовах міста Одеси.

Матеріал і методи. Дослідження проведено на тварин пацієнтах ветеринарних клінік міста Одеси у яких діагностувалася онкологічна патологія. Методи дослідження: клінічного спостереження, гематологічний, біохімічний, гістологічний, статистичний.

Результати. За клінічними ознаками лімфоми у дрібних тварин, це гетерогенні патології з притаманними їм різними клінічними ознаками, відповіддю на лікувальні заходи та час виживання. У собак гетерогенність, пов'язана з агресивністю пухлини та резистентністю організму тварини, крім того враховується анатомічне розташування пухлини, ступінь захворювання, її морфологічний підтип, імунітет.

У собак найчастіше мають розвиток клінічні форми лімфом, що пов'язані Т- чи В-клітинами високого ступеня злоякісності. Лімфоми у собак (у 80%) діагностуються як генералізовані безболісні лімфаденопатії. Часто лімфоми можуть мати розвиток в органах системи травлення (травний тракт), та шкірі. Першими клінічними ознаками лімфом є пригнічення, слабкість, гарячка, анорексія.

З органами травлення прямий зв'язок має аліментарна лімфома, яка становить до 8% усіх патологій лімфоїдної тканини у собак. Симптоматика різноманітна, але основні симптоми вказують на вогнищеві ураження кишечника та кишкову непрохідність (блювота, нудота, пронос, запор, біль у череві). При дифузному ураженні кишкового тракту у собаки з аліментарною лімфою можна спостерігати основні симптоми шлунково-кишкового тракту, включно анорексію, блювоту, діарею, а у

зв'язку порушенням загального процесу травлення відмічається втрата ваги, гіпопротеїнемія.

Почастішали випадки розвитку лімфом середостіння, які виникають з лімфоїдних клітин тимусу, переважно з Т-лімфоцитами високого ступеня злоякісності. Основна симптоматика пов'язана з порушеннями в органах дихання, накопиченням плевральної рідини, змінами в легеневій тканині. Паралельно з дихальною симптоматикою, при лімфомі середостіння, мають місце первинна поліурія з вторинною полідипсією.

У дрібних тварин також поширеною формою лімфоми є шкіряна лімфома, що може бути епітеліотропною чи неепітеліотропною. Ця форма лімфоми у тварин проявляється у вигляді поодиноких чи множинних вузликів, генералізованих виразок, чешуйчастих утворень. У собак часто уражаються ділянки переходу шкіри у слизові оболонки. Клінічні ознаки пов'язані з лімфомою, можуть включати симптоматику патології легень, нирок, органів зору, судоми, парези, паралічі, тривалу скелетну біль та патологічні переломи.

В першу чергу, при лімфомах відмічаються зміни в лімфатичних вузлах, а саме вони значно збільшуються (в 3-8 разів у порівнянні з нормальними), але залишаються безболісними при пальпації. Уражені лімфатичні вузли на початку захворювання залишаються рухливими, але з часом стають щільними. При прогресуванні захворювання лімфатичні вузли значно збільшуються, стають нерухомими, справляють тиск на оточуючі їх тканини та органи, грубо порушуючи їх функцію. Тварини виявляють неспокій. При гістологічному дослідженні лімфатичних вузлів, виявляли порушення поділу на кірковий та мозковий шари, зміну кольору.

Часто діагностували збільшення печінки та селезінки (гепатоспленомегалію). В паренхімі печінки та селезінки виявляли велику кількість блідих, сіруватих вузликів різного розміру. Такі ж сірі вузлики виявляли в лімфатичних вузлах шлунково-кишкового тракту, лімфатичних вузлах брижі, підшлункової залози, нирках, серці.

У котів розвиток лімфоми залежить від місця локалізації та генералізації пухлинного процесу. Найчастіше новоутворення має розвиток у старих тварин з надмірною вагою. При середостінній формі лімфоми, ми виявляли ураження лімфатичних вузлів (значне збільшення) не тільки середостіння, а й лімфатичних вузлів ший. При аліментарній формі виявляли лімфоїдну інфільтрацію тканин шлунково-кишкового тракту (за коловим типом, з розвитком можливої часткової непрохідності) та залучення в патологічний процес лімфатичних вузлів, печінки та селезінки.

Більшість лімфом є результатом клонального розмноження однієї злоякісної трансформованої клітини. Цитологічно в лімфатичних вузлах або тканинних аспіратах можливо ідентифікувати мономорфну популяцію лімфоїдних клітин, або великих лімфобластних клітин.

Лікування у більшості випадків підтримує, а саме корелятивна системна терапія.

Висновки:

1. Лімфома - це найпоширеніша гемопоетична неоплазія у дрібних тварин (собак та котів) і є прогресуючою смертельною хворобою, що розвивається внаслідок швидкого, шкідливого росту лімфоцитів.
2. Найчастіше лімфома виникає з лімфоїдної тканини червоного кісткового мозку, тимусу, лімфатичних вузлів та селезінки. Крім того, іншими поширеними місця розвитку лімфом є шкіра, очі, кістки та ЦНС.
3. Етіологічні причини, що сприяють розвитку лімфом недостатньо вивчені, але основними факторами розвитку є вірусна інфекція, забруднення навколишнього середовища хімічними канцерогенними речовинами, порушення функції імунної системи.

Список літератури

1. Уайт Ричард А. G. (2003) Онкологические заболевания мелких домашних животных. М.: «Аквариум-Принт». 2003. С. 98-100, 175-189.
2. <https://veter96.ru/dermatologicheskij-atlas/limfoma-kozhi-sobak-i-koshek>
3. Mc Keever P.J., Grindem C.B., Stevens J.B. Canine cutaneous lymphoma. J. Am Vet Med Assoc 1982. № 180. P. 531–536.
4. Day M.J. Immunophenotypic characterization of cutaneous lymphoid neoplasia in the dog and cat. J. Comp Pathol . 1995. №112. P.79–96.

УДК: 616.833.115:616.711.1 (075.8)

ОСТЕОХОНДРОЗ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА У ЛЮДЕЙ ТА ДРІБНИХ ТВАРИН.

ЗВУЖЕННЯ СПИННОМОЗКОВОГО КАНАЛУ ТА МІЖХРЕБЦЕВИХ ОТВОРІВ

Андреева Т. О., Стоянов О. М.*, Чеботарьова Г. М.***, Вастьянов Р.С.*, Стоянов А.О.*
НДІ медицини транспорту, Одеса, Україна

* Одеський національний медичний університет, Україна

** ТОВ Ветеринарний центр «Фаворит» Одеса, Україна

***Анотація.** Стенотичне звуження спинномозкового каналу та міжхребцевих отворів при дегенеративно-дистрофічних процесах шийного відділу хребта, та його ускладненнях в вигляді стійкого больового синдрому у людей та тварин. Погіршення та обмеження руху в шийі впливає на якість життя людей та тварин. Обстеження домашніх тварин: великих та гігантських порід собак, середніх та карликових порід, котів і гризунів на базі діагностичного ветеринарного центру «Фаворит», комп'ютерна діагностика для тварин, м. Одеса. Було приділено велику увагу стенотичним змінам хребта, та поставлена мета визначити можливі, чи ймовірні причини стенозу шийного відділу хребта. Вперше виявлено взаємозв'язок між деформацією хребетного каналу і компресією спинного мозку, структур спинномозкового каналу та корінців спинномозкових нервів.*

Ключові слова: гострий та хронічний больовий синдром, спинномозковий канал, стеноз.

Проаналізувавши отримані дані (65 людей та 75 тварин), можна прийти до попередніх висновків, що звуження спинномозкового каналу чи звуження корінцевих каналів, має важливе значення в етіопатогенезі гострого та хронічного болю в шийному відділі хребта. Підмічено, що стенотичні зміни спинномозкового каналу та міжхребцевих отворів у середніх, дрібних тварин та котів зустрічаються тільки у вікових тварин старечого віку та не мають суттєвого клінічного значення для даної категорії тварин.

Стеноз хребетного каналу - це клініко-морфологічне поняття, яке включає в себе звуження міжхребцевого каналу, що викликає компресію його вмісту і розвиток неврологічних розладів, яке обмежується одним хребетно-руховим сегментом (два суміжні хребці, міжхребетний диск, міжхребцеві дуговідросчаті суглоби, зв'язки) або залучає два і більше хребцево-рухових сегментів.

Комп'ютерно-томографічні дані знімків у 65 хворих людей із наявністю больового синдрому та дискомфорту в шийному відділі хребта, різних видів та порід собак (75 домашніх тварин), що мали аналогічні больові симптоми, виявлено деякі подібності та відмінності в анатомо-морфометричній будові кісткової тканини, що